

Txirritola

ARAMAIO / Barikua / 2003ko irailaren 12a / 76. zenbakia

KOORDINATZAILEA: Ubane Madera • Otolara Lizentziaduna 31 20500 ARRASATE • Tel.: 943 71 25 11 • Faxa: 943 71 23 89 • Posta elektronikoa: txirritola@goiena.com • Lege gordailua: SS.1084/02

Ikasturte berriko aurreneko osoko bilkura egingo dute, gai mordoarekin

U.M.

Ikasturte hasierarekin batera, Aramaioko Udalak abiada hartuko du, egunerokoari aurre egiteko eta atzeratutako gaiak eguneratzeko. Hala, datorren eguaztenean, hilak 17, osoko bilkura egingo du udalbatzarrak. Eta gai zerrenda luzea izango dute aztergai.

Esandako moduan, atzeratutako gai asko landuko dituzte eguazteneko batzarrean. Besteak beste, herriko lanekin lotutako gai dezente aztertuko dituzte zinegotziek.

Besteak beste, lursailen kalifikazioa dela-eta, Zabolako auzokideek egindako proposamen bat aztertu beharko dute.

Beste auzo batera joz, Arexolako gasifikazioa izango dute berbagai zinegotziek. Hain zuzen, gasifikazio lanak egiteko Repsol

enpresarekin kontratua sinatzea aztertuko dute.

Bestalde, Matxain kalearen gainean ere egingo dute berba. Izan ere, kale hura zabaltzeko lanak egiteko, Aramaioko Udalak ez du adostasunik lortu zenbait bizilagunekin. Horren ondorioz, lanok atzeratu egin dira. Eta lanok egiteko jasotako dirulaguntza bueltatu egin beharko du Udalak. Hori jakinaraziko dute batzarrean.

Bestalde, Eguzkierripa auzoko lanak luzatu egingo direla jakinaraziko dute. Aurreikuspenen arabera, urte hasierara arte edo martxo ingurura arte luzatuko dira lanok.

Horrez gainera, eta lanak alde batera utzita, Hamalau taldeak egindako eskaera aztertu beharko dute zinegotziek. Hain justu ere, zinegotzi diren neurrian, Udaleko aktak, deialdiak, eta abar eurei ere bidaltzeko eskatu dute.

Oraindik ez dago adostasunik Udalaren eta Matxaingo zenbait bizilagunen artean.

Eguraldi eskasa, baina giro ona

Azken urteotan moduan, eguraldi eskasari aurre egin eta, aurreneko egunetan, jende dezente hartu zuen domekan Marixekarako bidea, oinez zein automobilez. Eguraldi kasakarra, ostera, ez zen aitzakia izan ondo ez pasatzeko. Eta jendeak hala egin zuen.

Eguerdiko elizkizunarekin hasi zen jaia. Ostean, txosna zabaldu zuten jaiaren antolatzaileek. Era berean, arratsaldeko erromerian jende ugari geratu zen dantza saioa egin edo, beste barik, jai giroaz gozatzeko.

Duela 20 urte hasi ziren Marixeka Eguna ospatzen. Jaia egiteaz gain, egun horretan ibarreko eta inguruko herri askok bat egiten dute Marixekan: Aramaio, Arrasate, Otxandio eta Legutio, adibidez. Urteroko elkargune bihurtu da Marixeka. /U.M.

LABUR

Gripearen aurkako txertoa hartzeko kanpaina abian

Irailero moduan, Osakidetzak gripearri aurre egiteko kanpaina abiarazi du. Datorren astelehenean, hilak 15, hasiko da eta urriaren 31n bukatu. 65 urtetik gorako guztiei eta gaixotasun kronikoa duten 65 urtetik beherakoei (diabetea, bihotzekoa...) zuzendutako kanpaina da. Guztiek Aramaioko ambulatiora jo beharko dute txertoa hartzera, 09:00etatik 13:00etara. Ezinduek, berriz, etxean hartu ahal izango dute txertoa, medikuari edo erizainari esanda. Komeni da txertoa hartzeko txanda hartzea.

Manex Agirrek bihar, zapatua, saioa du Arrasaten

Manex Agirre bertsolariak saioa egingo du bihar Arrasateko gaztetxean. Eneko Barberenarekin batera eta *Kulturisten Kofradia* izeneko ekitaldian, munduko idazleen errezitaldia egingo dute. 19:00etan hasiko da saioa.

Bañera elkarteak jokalariai behar ditu aurten

Bañera Kirol Elkarteak jokalariai behar ditu areto futbollean jokatzeko. Hain justu, kadete mailarako (14-15 urte) eta gazte mailarako (16-17 urte) behar ditu. Interesatuak kiroldegira dei dezatela (945 44 53 35) 17:00etatik 21:00etara.

Udako zinema bukatzeko beste pare bat aste

Irailaren 27ra arte segituko dute udako zinema ematen. Hala, bihar, zapatua, *Austin Powers, miembro de oro* izeneko filma emango dute. Gogorra ezazue udako zinemako emanaldiak kultura etxean direla, 22:00etan.

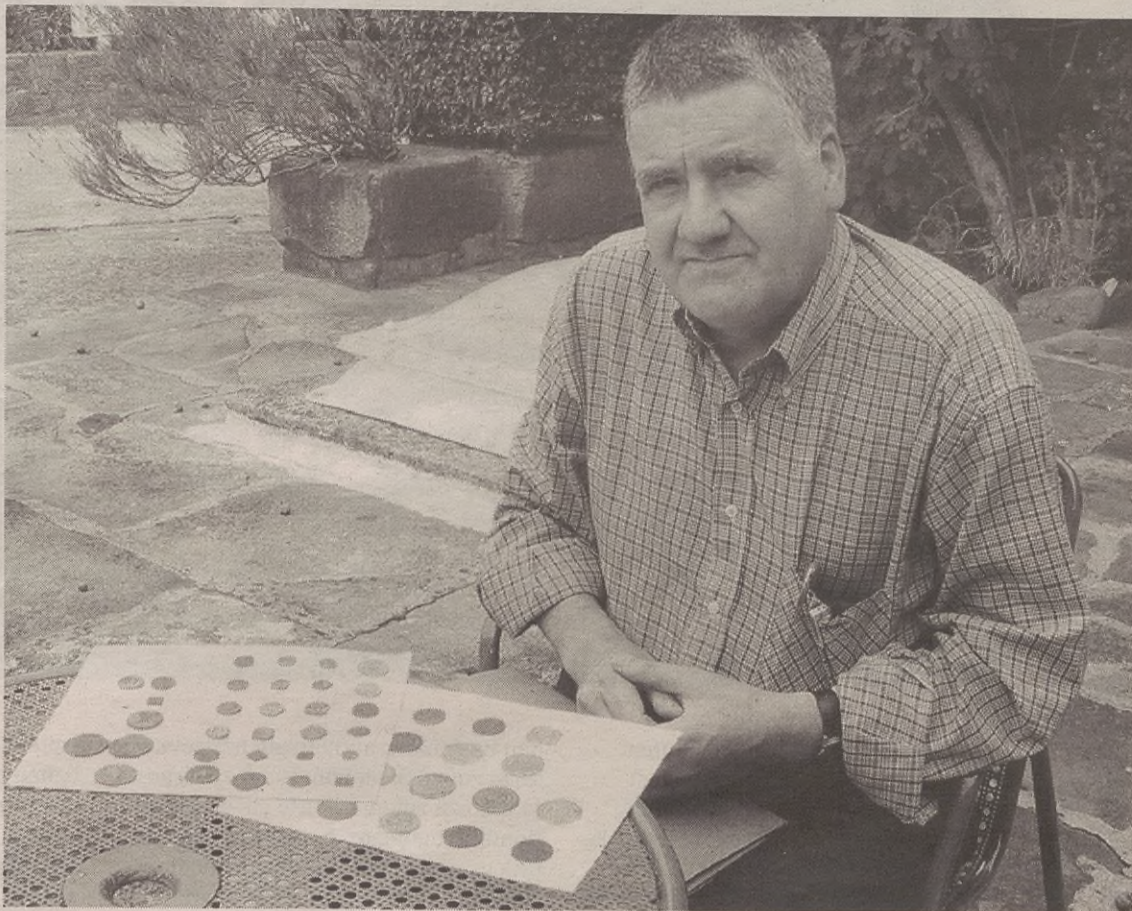
Altxorra dute Salgo auzoko Okarantza baserrian; historiarekin lotutako altxorra

U.M.

Aramaion txanponen bilduma duen lagun bat zegoela jakin genuen, eta hara joan ginen, jende askok egiten duen ohiko bilduma izango zelakoan. Baina a ze ezustekoa hartu genuen! Izan ere, izugarritzko balio historikoa duen bilduma erakutsi ziguten.

Okarantza baserri ederrean aurkitu genuen Pablo Maria Beitia, bildumaren egilea. Egundoko bilduma dauka. Bi zatitan banatuta. Horixe argitu zigun ezer baino lehen. Bildumetako bat pribatua da, pertsonala. Eta bestea saltzekoa. Biak hala biak ikusgarriak dira benetan; historia- ren ikuspuntutik ezinbesteko garrantzia dutenak. Ez dira halako asko egongo inguruetan.

Izan ere, antzinako txanponen bilduma egiten du Pablo Maria Beitia. Oso antzinakoak. Pentsa, Kristo aurreko txanponak eta guzti ditu gordeta bere bilduma berezian. Baina, goazen zatika.

Euskal Herriarekin lotura zuzena duten txanponak batzea izan da Pablo Beitiaren zaletasunetako bat.

BILDUMA PERTSONALA

Euskal Herriarekin lotura zuzena duten txanponak batzea izan da Pablo Beitiaren zaletasunetako bat. Berarendako bilduma egiteko, bilduma pertsonala. Nafarroa independente izan zen sasoi- tik hasita ia gaur egunera arteko txanponak ditu. Eta txanpon bakoitzak Euskal Herriaren historia- ren zatitxo bat kontatzen du.

Aramaio-ko bildumagileak kontatu digun moduan, Santxo Nagusiaren garaian, penintsula- lan, arabiarra ez zen guztia Santxo Nagusiarena zen; Galiziatik hasi eta iparralde guztia, hain justu ere. Santxo Nagusiak semeen artean banatu zuen zati guztia. Eta seme Santxo Gartzinari Nafarroa eman zion, Aragoi ibairaino. Horrela, Okarantza baserri- ko bilduman, Santxo Gartzia- ren (1.035. urtetik) sasoi- tik Luis XIII.aren sasoi- ra arterainoko txanponak ditu (1594. urte inguru- ra), txukun-txukun ipinita, bakoitza bere kronologiarekin. Eta, jakina, Pablo Beitia berak txanpon bakoitzari dagokion historia zatia buruz daki.

GAZTELAKO ERREGINA ETA ARAMAIO

Txanpon horietako batzuk bakar- rrak dira, ez daude beste inon. Ezta Nafarroako museoan, ezta beste inongo museotan ere. Aramaio-ko Salgo auzoan bakarrik. Adibidez, Urraka andreaken irudia duen txanpon bat dauka Pablo Beitia, txanpon bakar horietako bat.

Urraka andrea (1109-1126 urte- ak) Gaztelako erregina zen eta Nafarroako eta Aragoiko Alfon- tso I.aren ezkondu zen. Bitxi- keria moduan, Pablo Beitia kon- tatu digu Urraka andrea ondo konpontzen zela Bizkaiko Jaure-

Kristo aurreko txanponak eta guzti ditu Pablo Beitia Okarantza baserrian

rriarekin. Eta, itxura denez, Aramaio-ko joateko ohitura zuen, Salgo auzora, hain justu ere.

Horrez gainera, Juan eta Blanca errege-erreginen garaiko (1425-1479 urteak) txanpon bat duela ere kontatu digu Pablo Beitia. Hori

Nafarroa independente izan zeneko txanponekin bilduma pertsonala egin du

ere bakarra da.

NAFARROA BITAN ZATITUTA

Beste sasoi baten, Juan eta Catalina- ren (1512. urtean) garaian, Fernando errege katolikoak Nafarroa konkistatu zuen, Iruñerai-

Munduko txanponen artean denetik dauka: sestertzioak, marabediak... Guztiak saltzeko

no. Eta, Nafarroako errege-erreginak (Juan eta Catalina) Donibane Lohizunen ezkutatu ziren. Hala, sasoi hartan Nafarroako txanponetan Nafarroako zatike- ta hura irudikatu zuten, eta Fran- tziako eta Nafarroako armarrak,

“Nafarroako piezak gurako nituzke”

Horrelako zaletasun handiaren gainean bestelako zalantza batzuk ere argitu dizkigu Pablo Maria Beitia:

Non erosten dituzu txanponak?

Enkanteetan. Jeneralean bilduma pribatuetan egoten dira halakoak, eta enkanteetan erosten dira. Bestalde, nire txanponak Gasteizen saltzen ditut; bilduma pribatuak egiten dituztenei saltzen dizkiet. Domeka goizetan azoka antzerako bat egoten da (Espainiako probintzietako hiriburu guztietan egoten dira halakoak, Donostian izan ezik). Eta laster, erretiratzen naizenean, Nafarroara joateko asmoa daukat. Hilean sei-zazpi bat enkante hartzen ditut.

Noiz hasi zinen bilduma egiten? Zelatan?

Nik abadeekin hartu nuen zaletasun hau. Antzinako gauzak haiek erakutsi zizkidaten,

eta batzen hasi nintzen (liburuak, txanponak...).

Zein da zure helburua?

Nafarroako bildumarako ahalik eta pieza gehien lortzea. Eta gero, bildumak egiten dutenendako piezak lortzea.

Zerekin egiten zituzten antzinako txanponak?

Erdi Aroan, 1300. urtera arte-edo, txanpona zilarrekin eta kobreakin egindako aleaziodun txanponak egiten zituzten. Gero, Juana I.aren sasoi- tik aurrera, zilarrezkoak zeuden, zilarrezkoak eta kobrezkoak eta urrezkoak. Nik neuk urrezko txanponen bat zein beste ere badut.

Emakumeen irudia askotan azaltzen da...

Bai, batez ere Nafarroako eta erromatarren garaiko txanponetan. Espainiakoetan, aldiz, Fernandoren emaztea, adibidez, ez zen existitu ere egiten.

biak, agertzen ziren. Eta horren adierazle diren txanponak ere baditu Pablo Beitia.

Bere bilduma Nafarroak erregea izan zuen azkeneko garaira artekoa da; Enrike IV.aren garaira artekoa (1594. urtea).

Hortik aurrera, adibidez, Errepublikaren garaian Euskadiko gobernuak ateratako txanponak ere baditu. Eta, jakina, baita tar- teko garaietakoak ere.

SALTZEKO TXANPONAK ETA BILLETEAK

Horrez gainera, lehen esandako moduan, saltzeko txanponekin egindako beste bilduma bat dauka Pablo Maria Beitia. Horiek ere antzinakoak. Mundu osokoak. Eta, lehen esandako moduan, zenbaitzuk Kristo aurrekoak (Kristo baino 50 urte lehenago Erromako Errepublika egon zene- koak ditu, adibidez). Eta feniziar- ren, grekoen, erromatarren, bizantziarren, bisigodoen, ara- biarren, feniziarren, iberiarren... garaietako txanponak ere baditu: sestertzioak, marabediak (marai- koak), denarioak...

Espainiakoei dagokienez, Errege Katolikoen sasoi- tik hasi eta ia gaur egunera arteko txan- ponak eta billeteak ditu (Carlos I.arenak, Isabel II.arenak, Carlos II.arenak, Fernando VII.arenak...). Billeteak, berriz, plantxa izene- koak dira, erabili barikoak, eta oso egoera onean daude.

Lehen esandako moduan, txanpon eta billete horiek Gaste- izen saltzen ditu Pablo Beitia.

BESTELAKO TXANPONAK

Horrez gainera, oso bestelako txanpon bereziak ere badaude Okarantza baserrian.

Pablo Beitia kontatu digun moduan, 1910. urtetik I. Errepu- blikaren garaira arte, Alfontso XIII.a erregeak ez zuen gura Espainiako Bankutik zilar asko- rik ateratzea txanponak egiteko. Ondorioz, Espainiako eta, jakina, Euskal Herriko leku askotan euren txanponak egin behar izan zituzten. Hala egin zuten, esate- rako, ELA-STV eta CNT sindika- tuek eta zenbait kooperatibak. Txanpon desberdinak ziren, biri- bilak, karratuak, orladunak... Edozelan ere, bere balioa peze- tan neurtzen zuten. Hala, Pablo Beitia bi sindikatu horiek ate- ratako txanponak ditu. Baita zen- bait kooperatibak atera zutene- nak ere; adibidez, Sociedad Bene- fica de Placentiak atera zituen txanponetako bi Okarantzako bil- duman daude.

NON ETA NOIZ SALDU EDO EROSI

Bukatu baino lehen, Pablo Beitia jakinarazi gura izan du txan- ponak edo billeteak saltzeko edo erosteko interesa duenak bere etxera jo dezakeela: Okarantza baserrian bizi da, Aramaio-ko kanposantura bidean. 17:00eta- tik aurrera egoten da etxean.